

Søker partnere

Ni institutt har levert 30 delrapporter til utredningen, som er koordinert av Niva (Norsk Institutt for Vannforskning). Så langt har Nordic Mining brukt rundt 20 millioner kroner på utredninger og analyser.

Selskapet ble stiftet i 2006 og var en fisjon av selskapet Rocksource ASA, med en åpningsbalanse på ti millioner kroner.

Børsen

Målsettingen for selskapet er blant annet å undersøke og utvikle kjente mineralforekomster, og bygge opp tilstrekkelig finansiell kraft gjennom aksjeutvidelser på børsen. Nordic Mining eier 85 prosent i Gudvangen Stein, som produserer blandingsbergarten antorositt.

De eier også 68 prosent i Keliber Oy i Finland, som produserer litiumkarbonat, til blant annet legemiddelinindustrien. I tredje kvartal 2008 hadde Nordic Mining et driftsunderskudd på 16 millioner kroner, der 6,3 millioner var nedskrivninger.

Partnerjakt

I en kommentar til regnskapet sa konsernsjef Ivar S. Fossum at Nordic Mining er avhengige av partnere både for prosjektet på Engebø, og Keliber-prosjektet i Finland.

Ifølge Fossum har selskapet startet jobben med å finne potensielle partnere på begge prosjektene. Han ser for seg at Nordic Mining vil trenge ulike og langsiktige partnere for å få finansieringen av prosjektet på plass.

I tillegg til egenkapital og banklån, kan det også være kunder, som deltar i prosjektet på eiersiden, og andre industrielle partnere.

– Ingen gruveselskap kan ha kompetanse på alle områder. Derfor vil det være naturlig å skille ut deler av et så stort prosjekt. En mulighet er at det blir eid av et datterselskap av Nordic Mining.

Engebøprosjektet vil generere rundt 150 millioner kroner i året, i kjøp av varer og tjenester. Fossum mener det vil få store konsekvenser for lokal småindustri i hele Sogn og Fjordane.

– Det vil bli en hjørnestensbedrift, som vil bidra til å opprettholde annen industri i et større område.

Rutilnett

Nettverksgruppa Rutilnett, der blant annet daværende ordfører i Naustdal kommune, Jan Herstad, var med, var en viktig grunn til at Nordic Mining fattet interesse for rutilforekomsten i Engebøfjellet.

Rutilnett sin oppgave var å gjøre rutilressursen i Engebøfjellet mer attraktiv for kommersielle aktører. Prosjektet har vært finansiert gjennom ulike program fra 2001 og fram til 2006.

Storindustri eller fjordvern

FJORDDEPONI Vil legge fjordbunn brakk i over 50 år

Fredag mottok Naustdal kommune i Sogn og Fjordane Norges største konsekvensanalyse på bergverksdrift. Det rutil-rike Engebøfjellet i bygda Vevring kan bli storindustri.

Kjersti Sandvik
Bergen

Høsten 2008 sendte selskapet Nordic Mining a.s utslippssøknad til Statens Forurensnings-tilsyn (SFT) om å få dumpe opptil 365 millioner tonn avfallsmasse i fjorden. De vil drive dagbrudd i 15 år og deretter underjordisk gruvedrift i cirka 35 år.

Av avfallsmassen som skal deponeres i fjorden er 60 prosent grovere enn sand, fire prosent er leirfraksjon. For å få den finkorna avfallsmassen til å synke ned og legge seg på havbunnen, har selskapet søkt om å tilsette stoffet magnafloc, som igjen inneholder det kreftframmkallende stoffet acrylamid. Tallene for utslipp er nedjustert i forhold til utslippssøknaden, og konsernsjefen i Nordic Mining A/S, Ivar S. Fossum sier han føler seg trygg på at de er langt under de tillatte grensene for utslipp.

Ikke trygg

Men lokalbefolkningen, fiskere og oppdrettere i Vevring og nærområdet rundt det planlagte fjorddeponiet er bekymret for konsekvensene av det planlagte fjorddeponiet.

Fem seks kilometer nord om Vevring ligger Svanøy. Ola Sveen er daglig leder på Svanøy Havbruk. Han er heller ikke begeistret for planene om fjorddeponi bare noen kilometer fra øya. Det er heller ikke kollegane Steinar Hagesæther, som er en av eierne til Flokenes Fiskefarm. Begge har lokaliteter noen kilometer unna det planlagte fjorddeponiet. Odd Johannessen, daglig leder i interesseorganisasjonen Havdyrkjerne, deler bekymringene.

Det er særlig det at de skal bruke gifte for å få støvet fra steinbruddet til å synke, oppdretterne frykter.

– Vi har jo strømninger i sjøen, og finstoffet vil følge med strømmen, sier Sveen.

– Vi produserer ei matvare.

Håkon Myrvang,

ENGEBOFJELLET I BYGDA VEVRING

Hvis markedet blir usikkert på produktet, fordi det er et giftutslipp i nærheten, snakker vi om mange arbeidsplasser. Skal de etablere dette, for å få nye arbeidsplasser, og samtidig ødelegge andre? Bare i dette området er det over 20 arbeidsplasser i oppdrettsnæringa, supplerer Johanessen.

Det skal bygges fabrikk, ny veg og ny kai, som skal ta i mot to til tre skipninger per måned med 5.000 til 15.000 tonn rutil og granat per last. De som bor på tre av de nærmeste gårdene der fabrikken skal ligge, må flytte.

«Ordne opp»

Nordic Mining vil drive dagbrudd i Engebøfjellet i 15 år. Det vil si at drifta skal gå kontinuerlig fra klokka 0700 til 2300, med noe redusert drift i helgene. Resten av driftfasen vil være gruvedrift i 35 år. Nordic Mining ser for seg at industrien vil føre til 170 nye langsiktige arbeidsplasser i kommunen.

Under deponifasen vil alle organismer som lever på bunnen i deponiområdet være døde. Men fem år etter bergverksdriften er over, vil naturen selv «ordne opp» og livet vil komme tilbake, ifølge Fossum. Deler av deponeringen i Førdefjorden vil være i den delen av fjorden som er nasjonal laksefjord.

Fossum forstår at lokalbefolkningen er engstelige. Men de har ingen grunn til å frykte at fisken skal være giftig, eller forsvinne der depoet er planlagt. Han mener det er feil å tegne et skremselsbilde av konsekvensene.

– Vi må kunne stole på hva de fremste ekspertene sier. Vi ville aldri satt dette i gang dette hvis vi visste at norske miljømyndigheter ikke kunne godkjenne det. De som fisker i fjorden i dag, vil fortsatt kunne fiske ned

til 150 meter djupt hav. Herifra og til overflaten vil depotet ikke få noen konsekvenser.

Bekymret

Ifølge undersøkelser Niva har gjort av bunndyrene i fjorden, er den en artsrik fjord, sammenlignet med andre fjorder. Forsker Jan Helge Fosså ved Havforskningsinstituttet mener at deponeringen kan få en rekke negative virkninger på økosystemet.

– Ingen vet helt eksakt hva som vil skje når en vesentlig del av fjordøkosystemet settes ut av spill i 40 til 60 år.

» Vi må kunne stole på hva de fremste ekspertene sier. Vi ville aldri satt dette i gang dette hvis vi visste at norske miljømyndigheter ikke kunne godkjenne det.

Ivar S Fossum, Nordic Mining

VEVRING Sogn og Fjordane

BEKYMRET: Oppdrettere og fiskere i Vevring og nærområdet er bekymret for det planlagte fjorddeponiet. Fra venstre Odd Johannessen, Ola Sveen og Steinar Hagesæther

ALLE FOTO: Kjersti Sandvik

FAKTA: RUTIL

- Rutil inneholder titan, som er et lett og sterkt metall.
- Det er en stor industri på verdensbasis, og behovet for titan øker kraftig. Spesielt i flyt- og oljeindustrien.
- Det må skilles mellom råstoffet titan og titanpigment.
- Titanpigment brukes blant annet til kosmetikk og alt det er fargestoff i, som maling, mens råstoffet titan blir brukt i blant annet våpenindustri, fly- og oljeindustrien.
- Store forekomster av rutil finnes først og fremst i Nordfjord, i Sogn og Fjordane, og i de ytre delene av Møre og Romsdal. Flere av disse er freda.
- Nordic Mining har også sikret seg undersøkelsesrettigheter i fjellet Steinkrossen i Naustdal kommune.

Han understreker at det ikke finnes nok erfaring å vise til når det gjelder hva som vil skje med fjorden hvis det blir deponi.

– For å kunne kommentere og vurdere den aktuelle saken nøyer må vi vite, gjennom konsekvensutredningen, på hvilket faglig grunnlag konklusjonene trekkes, sier Fosså.

Eksempelet Oslofjorden

Han viser til hva som skjedde i Oslofjorden da giftige sedimenter ble mudret og flyttet fra Bjørgvika til lenger ut i fjorden. Ingen giftstoffer skulle slippe ut, men det skjedde likevel.

Det var også en rekke andre forutsetninger som lå til grunn for beslutningen om å gå for løsningen med deponi, som ikke holdt mål i Oslofjorden, sier Fosså.

kjersti.sandvik@fbfi.no
Telefon 55 21 33 28